MEIERIJSTAD
REKENKAMERCOMMISSIE

Memo

Workshop selectie onderzoeksonderwerpen

Rekenkamercommissie Meierijstad, april 2022

Voor u ligt de shortlist van de rekenkamercommissie Meierijstad voor het onderzoeksprogramma van 2022-2023. In dit memo schetsen we verschillende thema's die mogelijk interessant zijn om te onderzoeken. Op de beeldvormende avond van 7 april is tijd ingeruimd om naast een kennismaking met de werkzaamheden van de rekenkamercommissie en de presentatie van het onderzoek naar eenzaamheid, de onderwerpen op de shortlist te bespreken.

In eerdere jaren schoven we aan bij het fractievoorzittersoverleg om een shortlist aan onderzoeksuggesties voor te leggen. Zo ook in oktober 2020 om input te vergaren voor het onderzoeksprogramma van 2021. Dat leverde een rijke oogst op, waaronder het onderzoek naar eenzaamheid dat eveneens op 7 april tijdens de beeldvormende avond gepresenteerd zal worden.
Dit keer hanteren we een iets andere werkwijze en zien we er naar uit om in een workshop met de nieuwe raad de benodigde informatie op te halen om tot een keuze van onderzoeksonderwerpen voor 2022-2023 te komen.

Selectie onderzoeksonderwerpen

De rekenkamercommissie beschikt over een groslijst met onderwerpen waar zij voor toekomstig rekenkameronderzoek uit kan putten. Deze lijst wordt jaarlijks bijgewerkt en geactualiseerd. Uit deze groslijst heeft de rekenkamercommissie een selectie gemaakt van een vijftal onderzoeksonderwerpen die voor 2022 relevant kunnen zijn en heeft die van een korte toelichting voorzien.

Graag gaan we met u in gesprek over welke onderwerpen u aanspreken, waarom dat zo is en welke invalshoek daarbij op prijs wordt gesteld. Dit geeft de rekenkamercommissie belangrijke input om haar onderzoeksprogramma voor 2022-2023 vast te stellen.

Één onderwerp voor 2022 heeft de rekenkamercommissie al wel bepaald en dat is dat er een doorwerkingsonderzoek naar de eerdere onderzoeken uitgevoerd zal worden. Aan het eind van dit memo wordt een korte toelichting gegeven op dit onderwerp.

1. Informatiebeveiliging in Meierijstad

Is de informatie van burgers voldoende veilig? Informatiebeveiliging is een onderwerp dat steeds belangrijker wordt voor overheden/gemeenten. Verlies van gegevens(dragers), onzorgvuldigheid of oneigenlijk gebruik, het manipuleren van informatie en/of inbraak in informatiesystemen kan grote schade opleveren voor overheden, burgers en bedrijven. Burgers, bedrijven en organisaties moeten er echter op kunnen vertrouwen dat gegevens in goede handen zijn bij de overheid. Gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en in het bijzonder voor de bescherming van

persoonsgegevens. Zeker na decentralisaties in het sociaal domein is de informatie die de gemeente in beheer heeft in de vorm van (bijzondere) persoonsgegevens) alleen maar toegenomen.

De rekenkamercommissie wil met dit onderzoek inzicht geven in de huidige staat van de technische beveiliging van de gegevens die de gemeente beheert. Niet om de bedrijfsvoering en détail in de raad te bespreken, maar juist om de raad in positie te brengen om zijn controlerende rol ten aanzien van dit belangrijke onderwerp beter uit te kunnen voeren.

2. Culturele instellingen

Kunst en cultuur werden in “Mijlpalen voor Meierijstad” en de tussentijdse evaluatie ervan uit 2019 benoemd als aantrekkelijke pijlers van de gemeente. De doelstelling op dit terrein is dat inwoners gebruik kunnen maken van een cultureel aanbod dat bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling, creativiteit en identiteit van mensen en kernen. Daarnaast komt terug dat de gemeente culturele voorzieningen en activiteiten steunt en faciliteert.
De coronacrisis heeft ook de culturele sector flink geraakt. Dat geldt niet alleen voor professionals, maar ook voor amateurkunst. Het voortbestaan van culturele instellingen, organisaties en verenigingen is in dit licht geenszins vanzelfsprekend. Dit roept de vraag op: in hoeverre is het beleid van de gemeente Meierijstad geschikt om kunst en cultuur toekomstbestendig te ondersteunen en faciliteren? Wat zijn uitdagingen en aandachtspunten? Wat betekent de coronacrisis voor het behalen van ambities en doelstellingen op dit vlak? En: welke rol heeft de gemeente op het terrein van kunst en cultuur en past dat (nog)?

3. Duurzaamheidstoets

In 2021 is in de gemeenteraad een motie aan bod gekomen waarin de rekenkamercommissie wordt verzocht om de toepassing, kwaliteit en effectiviteit van een duurzaamheidstoets als onderdeel van raadsvoorstellen te onderzoeken. Het woord 'duurzaam' wordt veel gebruikt in beleidsstukken en in de politiek. Het impliceert ook veel; langdurig houdbaar/werkzaam, goed voor het milieu en goed voor de natuur. Maar wat is duurzaam nou precies en wordt het woord wel altijd juist gebruikt? En hoe kun je als raadslid beoordelen of een raadsvoorstel ook duurzaam is? Dat veronderstelt technische of ecologische kennis, die niet altijd voorhanden zal zijn. Een gestandaardiseerde duurzaamheidstoets kan uitkomst bieden. Maar wanneer is die toets goed en wordt die toets ook goed toegepast? Om de raadsleden van Meierijstad te helpen beoordelen of raadsvoorstellen duurzaam zijn, doen we onderzoek naar de (juiste) toepassing van de duurzaamheidstoets.

4. Geheimhouding

Openbaarheid en transparantie zijn basisvereisten in een democratisch bestuur. Toch zijn er situaties waarin geheimhouding (tijdelijk) noodzakelijk kan zijn en in het belang van de samenleving. Denk aan potentiële locaties voor woningbouwontwikkeling om te voorkomen dat speculanten deze grond opkopen en de prijs opdrijven. Het opleggen van geheimhouding door college en raad is vastgelegd in de gemeentewet (en die bepalingen gaan binnenkort veranderen als de Wet Bevorderen functioneren decentraal bestuur door de Eerste Kamer komt). Dat lijkt een heldere procedure, maar blijkt in de praktijk toch niet eenvoudig. Bovendien blijkt dat in veel gemeenten de praktijk van het opleggen van geheimhouding én vervolgstappen daarin, zoals het weer opheffen van geheimhouding, niet op orde zijn. Hoe zit dat in Meierijstad? Hoe is de praktijk en hoe wordt omgegaan met de spanning tussen openbaarheid en transparantie enerzijds en vertrouwelijkheid anderzijds? Wordt op de juiste wijze geheimhouding opgelegd?

Doorwerkingsonderzoek

De rekenkamercommissie heeft sinds haar oprichting en het bestaan van de gemeente Meierijstad tien onderzoeken uitgevoerd. Nu staan we aan de start van een nieuwe raadsperiode. Volgens de rekenkamercommissie is dit een uitgelezen moment om na te gaan welke opvolging de aanbevelingen uit haar onderzoeken en de initiatieven van raad en college hebben gekregen. Daarom willen we hiervoor een onderzoek starten. In dit onderzoek staat centraal wat de effecten van de rekenkameronderzoeken zijn en wat de gemeente met de adviezen van de rekenkamercommssie heeft gedaan. Ook het functioneren van de rekenkamercommissie kan onderdeel uitmaken van het onderzoek. Het doel is te zoeken naar de patronen in de opvolging van de aanbevelingen in de afgelopen vijf jaar. De centrale vraag van het onderzoek is: Wat zijn de rode draden in de opvolging van onderzoeken van de rekenkamercommissie in de periode 2017-2021 en wat kunnen gemeenteraad, college/ambtelijke organisatie en rekenkamercommissie zelf hiervan leren?

De onderzoeken van afgelopen jaren:

- (Woningbouwbeleid Meierijstad staat als een huis – uitgevoerd voorafgaand aan de gemeentelijke herindeling)
- Eindrapport maatschappelijk vastgoed
- Duurzaamheid en maatschappelijk initiatie
- Eindrapport Toegang Sociaal Domein
- Agrifood Capital in beweging
- Agenda energietransitie
- Dienstverlening
- Zorg en Veiligheid
- Evaluatie Woningbouwbeleid
- Rekenkamerbrieven planning & control